

La inconsistència

Digueu-me una cosa urgent i, per cada motiu per fer-la, jo us en diré tres per no fer-la

El sentit és un bloc de mantega que ens immobilitza. Foto: F.O.

Plegava roba l'altre dia i, per dir alguna cosa, vaig demanar a la meva filla de nou anys quina heroïna li agradaria ser. Supermaduixa? Supermacarrons? Superadormida?

-Supernohosé -va dir.

Mmm. Molt bé, petita.

La resposta em va agradar. Em va semblar raonable l'existència d'un superheroi que ajudi les persones creant perplexitat. Tu et trobes en una situació crítica i ve un superignorant que t'ajuda a superar-la creant més confusió.

La ignorància pot tenir una força tremenda, com també la pot tenir la seva germana, la displicència.

Se'n fan moltes, de coses, per desgana o, més exactament, per desgana de fer-ne d'altres. Gairebé tot ho acabem fent per evitar veure'ns obligats a fer coses més empipadores. Em pregunto: he de fer això? I si no ho faig: hauré de fer allò altre? Què fa més mandra, això o allò? La vida, doncs, ve a ser un combat de displicències.

Deixeu-la estar, doncs, la raó.

Digueu-me una cosa urgent i, per cada motiu per fer-la, jo us en diré tres per no fer-la. Els nens són especialistes en aquesta lògica. Els hi és innat un ferm instint mandrós, una poderosa inclinació a la desgana i l'apatia. Els nens no necessiten motius per no voler fer les coses. Perceben molt bé que en aquesta pulsio irracional a evitar el moviment hi ha un gran poder. Endevenen que també els pares han de sentir el mateix, encara que ho vulguin ocultar.

Bé, aquesta desgana ha estat molt mal vista tradicionalment. I la tesi de l'article és que la displicència, la inconsistència, també la incoherència i fins i tot la contradicció, són maneres especialment oportunes de bregar amb l'imponent bagatge cultural que acumulem a Occident.

No hem de donar gaire explicacions a l'hora d'encarar, d'una manera o altra, la nostra cultura. Ser metòdic, exhaustiu, precís o voler pensar bé les coses, ens situa en una situació d'inferioritat.

El pensament massa endreçat ens fa febles.

El pensament pot avançar pam a pam, amb el cos a terra, com fan els soldats sota el foc enemic. Però el pensament també pot saltar com un trapezista, i albirar nous horitzons o clavar-se costellades, que tant és.

Quan anava a l'escola, tenia un professor cafre que solia castigar de manera preventiva. Entrava a classe, triava a l'atzar un parell d'alumnes i els imposava un càstig. Per si de cas, ens deia. I funcionava. No era terror allò que ens paralizzava, era admiració. Per primer cop hi havia un adult que entenia per què ens portàvem malament i, en conseqüència, actuava amb la mateixa antilògica. L'home era tan dadaista com nosaltres.

Contradir-se és un plaer: en això és fàcil posar-se d'acord. Proveu-ho.

Observeu una situació qualsevol on s'estableixi una relació de poder entre dues persones. Qui necessita ser racional? Qui buscarà l'empata del sentit comú? El més feble, sempre. Qui està en una posició de debilitat necessita que prevalgui el seny. Per contra, qui té poder pot permetre's el luxe de ser inconsistent.

Mireu *Els pingüins de Madagascar* i admireu la llibertat extraordinària del rei Julien, que no se sent constret per cap mena de categoria, ni aliena ni pròpia.

A vegades rebo la trucada d'un comercial d'alguna companyia telefònica que insisteix a fer-me una oferta explicant-me uns paràmetres que no entenc. I em resisteixo a entrar en la seva lògica. Si per estalviar-me uns euros ha d'acabar pensant com ells, prefereixo pagar. Si igualment m'enganyaran.

El sentit, doncs, ens protegeix tant com ens empresona.

La raó és una mantega que, en dosis moderades, ajuda a fer lliscar les coses. Però de manera absoluta, el sentit és un bloc que ens immobilitza.

De consistència, la justa.

I és així com la cultura o, més concretament, l'herència cultural, sovint ens paralitza. Sentim un pes tan gran del nostre passat cultural que no ens atrevim a mirar-lo cara a cara, a tractar-lo de tu a tu. Creiem que aquesta és una feina d'especialistes o d'artistes, de la gent llesta que surt en els suplementes de cultura. I acaba passant que, no atrevint-nos a tractar la cultura amb la displicència habitual en l'activitat diària, acabem deixant-la de banda per respecte i vergonya.

Resumint: cal interessar-se per la cultura sentint d'entrada un gran desinterès.

No cal tenir un pla, ni sentir cap compromís. Cal ser descuidat per endinsar-se en el plaer i la cultura.

I no vull argumentar gaire més perquè afegint raons justament em contradic. Ara que, ben mirat, contradir-me és també una bona manera de fonamentar això que defenso.

Tanco aquestes reflexions amb una llista de consells, són consells que potser us ajuden a moure-us amb comoditat dins d'aquest tou de mantega que anomenem cultura.

- 1.- No sentis curiositat.
- 2.- Llegeix sense entendre gran cosa. Entendre i llegir són activitats excloents.
- 3.- Subratlla les frases que no vulguin dir res.
- 4.- No prestis massa atenció. Qualsevol cosa tornarà a ser dita
- 5.- No comencis el text pel començament.
- 6.- Considera que tota explicació és xerrameca.
- 7.- No recordis noms, ni títols, ni referències.
- 8.- No citis autors. No facis referències cultes. O cita malament.
- 9.- Estima només la frase, amb una n'hi ha prou.
- 10.- Mentre endreces el pis, mira de recordar aquella frase. A qui la diries?
- 10.- No tinguis res a dir.
- 12.- Vés acabant.

